

մեր Եկեղեցիին: Ու ուրիշներ, որոնք քառութիւնը
անկարելի կ'ընեն մեր մեղքերուն: Ատոնցմէ, ա-
պառաքանքար, այժմեան քոր ընդառաջող՝ մեր, հե-
ռուէն ազեղող փողով թմբուկով հրաւիրելու մեր
վատ, աղքատաց հոգեւորութիւնը: Անկարելի է
ստանց դառն վզովուսով հետևի սա կործանա-
բար անապարանքին՝ մեր անցեալը հաշուեյա-
րարի ենթարկելու — անոր մէջ մեր պարտու-
թեանց, անկուսման բնական խորանարդե-
լով, աւելի ցայտուն ընծայելու համար կառոյց-
ները քանի մը հիւրանոցի, կայանի, ու ասնկ ու
նանկի: Թող լաւ հասկնան զիս: Ոչ մէկ այխա-
տանք կ'արհամարհէ ան որուն օրերը, ամիսները,
տարիները չլիթայակիր վատանկէ զատ ուրիշ բան
չհանցան սա կեանքէն: Բայց, ներքին գտնելով
նոյնիսկ հեգնութիւնը առակին կապիկին, ինք-
զինքս չեմ խաբար տրուած, շահուածը զիմա-
ւորելով, ինչ կ'ըսեմ՝ բխրապատկերով իբր ար-
ժեք, կորստածն: Ինչ անուն ալ փակցնենք այ-
ժմեան վատանկին, եղածը խաբարա ծպտում
մըն է գրեթէ, որով մեղքը ծածկելու մեր հիգին
մէջ իր դառնանք նեղաբար Եթէ ոչ ապկարս ու
անպարար: Կո՛տակ զործնի մեր անցեալին, յա-
նուն նոր կարգախօսեցու ամէնէն առաջ իմացա-
կան անպարկեշտութիւն է: Այդ անցեալը ոգեկո-
չած պարուս, իմ մտքէն կ'անցնի ո՛չ մէկ ուրիշ
բան՝ բայց այն թանկագին, անփոխարինելի զի-
տերիւնը միայն որով զինաբար դարեւրը ընդունե-
ցինք երբեմն նակատով երբեմն կունկով: Այդ
գիտութիւնը այսօր ազատած է մեզմէ աւելի հա-
լածական, մեզմէ աւելի հարեւազուրկ ուրիշ ժո-
ղովուրդ մը: Գաղտնաբան այցելով մեր կ'ըսեն թէ
չի հասկնար հոն կատարուած հրաշքը: Շոն մար-
դիկ կը ստեղծեն է հող, է լեռն, է մշակոյթ:
Կ'ըմբռնէ՞ք թէ որքան խոր է հիդը հող, լեռու
ստեղծելու երկու հազար տարիներէ ի վեր ա-
տոնցմէ օտարացած մարդոց համար: Ուրիշներ
բռնի կը հանեն այդ հզօր ազգայնները աղբուրն
մէջէն: Մենք կամաւ կը լքենք զանոնք: Այժմ
էականը, հետաքրքրականը, լրագրականը, ընթա-
ցիկը, կամ՝ ազատին, ասոր օտեղարը երբ իբր
գերազոյն տախտակներ կը մատուցանենք մեր
ցեղային մտահոգութեանց, վտանգած կ'ըլլանք
այդ ցեղին հոգեխառնը, ենթադրեալ որուն վրայ
միայն արմատ կը զարնեն հոգեւոր բոյսերը:

Այն այտարակային անհասկացողութիւնը,
փոխադարձ հեղուամբ որ մեր առաջնոր մտաւո-
րական խաբարիները, մեր մտքին բարոյական
միջուկըրը դարեւրով նախահախառն վերածելէ
ետք, այսօր պտակաւոր, պետական, եւրոպակա-
նացած իմաստաբորութիւն է դարձր մեր զըլ-
խուն, զիմիայն մեր ստորին բնազդները, մեր ա-
հաւոր, գիշատիչ ստեղծութիւնները ոսկեղծելու,
պատմութեանը, հրավառելու ընդունակ, երբ
ասելի քան երբեք հիւրս հանդերձելու Եթէ ոչ
սիրելու հարկը վերջնադրային պատգամ է, տըր-
ած մեր աստարաբոսին կամարին, զիրար արժե-
զրկելու, սեցնելու, այլակերպելու, անասնա-
ցընելու այն կատաղութիւնը որուն առջև ափի-

բերան կը ձգայ ամէն անկախ դիտող ու մտածող,
երբ ափ մը ընտրամի անաստակ կ'ըլլայ համա-
նական զգացումներու, զգայութեանց գետնի մը
վրայ իր սիրտը լայն ընելու եղբորը սիրտին ու
միտքը՝ իրատե՛ս, մեղի համար դարձնող նակա-
տագրին, որուն լրիւ պարկերը ամէնք ալ նկա-
րուած ունինք, անշինջ ամօթով, անմուսնալի
կոկիծով, Բանդալուսմ խոր մեր մարմինին ու
հոգիին ամէնէն նուիրակաւ ծալքերուն — պատա-
կերը մեր վերջին ողբերգութեան ոչ իբր անգը-
թութիւն, վարագութիւն, այլ մեր միտքին հաս-
ցում գերազոյն նախատինք. մանաւանդ իմա-
ցական այն անլուր խաժամուժը — բուռ գոր-
ծածելով իբր վիճակ — որ մեր մամուլին հազա-
րաւոր սխնականքէն պարսատիկուած պատգամ-
ներուն շո՛ւքն է, նուէրն է մեր զժախտ գլուխ-
ներուն, որպէս զի մտացած մեր գոյութեան յա-
ւտեւական թշնամին, զիրար հալածենք, այդ
թշնամիին զէմ իսկ մեզմէ չգործադրուած անշ-
թութեան մը. — այս ամէնը չեմ գիտեր ինչ ա-
հաւոր, հրաշխաւուն անզգածութեան մը, կուրու-
թեան մը գինով անցնին մեզմէ աննշմար: Կը
մոռնանք ինչ որ չի կընար մոռցուիլ: Ու կը սոր-
վինք ինչ որ թուանաւոր գերտնուցում մըն է մեզի
համար:

Նկարագրիւնները նոր ուսումնին:

— Շատ ու շատ են անոնք:
Բայց վեր կանոն տալու գործն է նորին ա-
ռաքեալներուն:

Հինին հարկերը, իրենց կայունութեն մէջ,
եւ հ'անցնիմ տրուած կարաւանին ազօտած,
մոռցում, չի՛նք բաներուն:

(Շարունակելի)

Յ. ՕՇԱԿԱՆ

ԽՈՐՀԱՆՈՒՄԻ ԵՒ ԽՍՈՒՐ

Երեսօտարդութիւնը կեանքին ազուր մէկ
պահն է: Ի՞նչ մանուկ, մարդ չ'ունի քաւա-
կան զգացողութիւն և ոչ ալ ճանաչողութիւն
իրենու: Ոչինչ խորունկ չէ այն ասեմ, Հասուն
սարիքի մէջ, շատ գիտէ, ա՛յ այնքան համոյց
չ'իսկանար: սիրտը, նուազ դիտարկող ևւ ակնի
շրջանայեւ, ա՛յ այնքան չ'աւանդ և չի տար:
Բայց, քանակն երեսուն տարու միջոցին,
ի՛նչ հոյզ, ի՛նչ շիւթիւն. ո՛րքան շուտ կ'սիր-
ուի և ո՛րքան շուտ կ'սիրէ այդ հասակին մէջ:

*

Երեսօտարդներ, իրենց յոյսերովն արքե-
ցած, կը կարծեն բռնել հեռապնդած բաներին:
անոնց շոյոր երեսօտարդներ իրականու-
թիւններ կ'երեւին իրենց: